

Habitatkaart T2

Yerseke en Kapelse Moer 2021

G&G-rapport 2022-23

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Habitatkaart T2

Yerseke en Kapelse Moer

2021

Inclusief gebiedsdelen buiten de Natura 2000-omgrenzing in De Driehoek, Koude en Kaarspolder, Yerseke en Kapelse Moer en Vlaakse Moer

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Versie	Datum
v2	31 mei 2022

Gecontroleerd door: D.J. van der Goes
Status uitgave: v2
Rapport nr.: 2022-23
Datum uitgave: 31 mei 2022
Titel: Habitatkaart T2 Yerseke en Kapelse Moer 2021
Samenstellers: D.J. van der Goes
F.C. van der Goes
Naam en adres opdrachtgever: Provincie Zeeland
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg
Het Zeeuwse Landschap
Postbus 25, 4450 AA Heinkenszand
Akkoord voor uitgave: Teamleider Van der Goes en Groot
Paraaf:

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Provincie Zeeland

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Methode	7
2.1	Methode	7
2.1.1	Methodiek op hoofdlijnen.....	7
2.1.2	Problemen	7
2.2	Omzetting Vegetatiekartering Yerseke en Kapelse Moer 2021 (Van der Goes en Groot) naar T2-kaart door Van der Goes en Groot	8
2.3	Projectteam	9
3	Resultaten kartering	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Habitattypen binnen N2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer	12
3.2.1	H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (<i>zeekraal</i>).....	12
3.2.2	H1330B - Schorren en zilte graslanden (<i>binnendijks</i>).....	12
3.3	Habitattypen binnen N2000-gebied Oosterschelde.....	13
3.3.1	H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (<i>zeekraal</i>).....	13
3.3.2	H1330B - Schorren en zilte graslanden (<i>binnendijks</i>).....	13
3.4	Habitattypen buiten N2000-gebieden.....	13
3.4.1	De Driehoek.....	14
3.4.2	Koude en Kaarspolder	14
3.4.3	Vlaakse Moer.....	15
3.4.4	Yerseke Moer buiten N2000-gebied	15
4	Vergelijking habitattypenkaart T2 met T1	17
4.1	Kapelse Moer	17
4.2	Yerseke Moer	18
5	Conclusies	19
6	Literatuur	20
7	Bijlagen	21

1 Inleiding

In 2021 verstrekten de Provincie Zeeland en Het Zeeuwse Landschap aan Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot de opdracht tot het maken van een nieuwe T2 habitatkaart van het Natura2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer op basis van de vegetatiekartering van 2021. Ook werd gevraagd een habitatkaart te maken van de op vegetatie gekarteerde gebiedsdelen buiten het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer (o.a. De Driehoek, Koude en Kaarspolder en Vlaakse Moer). Een gedeelte van de Koude en Kaarspolder is onderdeel van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

De kartering die de basis vormt van deze nieuwe habitatkaart is: "Vegetatiekartering Yerseke en Kapelse Moer 2021" uitgevoerd door Van der Goes en Groot (520,96 ha) in opdracht van Het Zeeuwse Landschap (HZL) en de Provincie Zeeland.

Dit rapport omvat voornamelijk de gevolgde werkwijze om met behulp van de vegetatiekartering tot een habitattypenkaart te komen. Daarnaast wordt er een vergelijking gemaakt tussen de T2-kaart (2021) en de T1-kaart (2015). De verschillen en de oorzaken van de vastgestelde verschillen worden besproken.

Het totale gebied omvat zowel de gebieden die binnen de huidige omgrenzing van het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer liggen (432,844 ha) als enkele onderzochte (natuurontwikkelings-) gebieden, die buiten dit gebied liggen (overige deel Yerseke Moer 23,319 ha, Vlaakse Moer 18,406 ha, Koude en Kaarspolder 5,291 ha en De Driehoek 28,197 ha). Een ander deel van de Koude en Kaarspolder ligt binnen de omgrenzing van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit deel van het gebied is 12,904 hectare groot.

2 Methode

2.1 Methode

Omzetting vegetatiekaart Vegetatiekartering Yerseke en Kapelse Moer 2021 (Van der Goes en Groot) naar T2-kaart door Van der Goes en Groot.

2.1.1 Methodiek op hoofdlijnen

De omzetting heeft plaatsgevonden volgens het “Methodiekdocument kartering habitattypen Natura 2000 (2015)”

Stap 1:

- Analyse typologie van de vegetatiekartering
- Opstellen omzetting lokale vegetatietypen naar VvN-typen of eventueel SBB-typen
- Vertalen van VvN- of SBB-typen naar Habitattypen (met aanvullende criteria en kwaliteit)

Stap 2:

Inlezen vlakken shape-file in Habitatkaart-format.

Stap 3:

Stappen met initiële habitatkaart

- Aanpassen begrenzing aan Natura 2000
- Toepassen aanvullende criteria (mits binnendijks en in kustgebied)
- Mozaïek-voorwaarden checken
- Functionele samenhang/te kleine oppervlakten checken
- In het veld “EXTRAOPM” zijn de opmerkingen van Van der Goes en Groot t.a.v. de omzetting van de vegetatiekaart naar de habitatkaart aangegeven
- Topologie checken

2.1.2 Problemen

Enkele malen is de 2e type vertaling naar de SBB-catalogus gekozen voor de doorvertaling naar SBB-typen of VvN-type en habitattypen, zie bijgeleverde Excel bestand.

2.2 Omzetting Vegetatiekartering Yerseke en Kapelse Moer 2021 (Van der Goes en Groot) naar T2-kaart door Van der Goes en Groot

Eind juni 2021 heeft er door Van der Goes en Groot een voorjaarsronde plaatsgevonden welke met name gericht was op het karteren van de aanwezige hooilanden. Grotendeels is de kartering uitgevoerd in de weken 35 t/m 45, wanneer de zilte vegetaties hun optimum hebben. Voor de vegetatiekartering van 2021 is uitgegaan van de vlakgrenzen van de vegetatiekartering van 2015. Vervolgens is nagegaan waar de vegetaties op basis van de luchtfoto van 2020 veranderd zijn. Voor deze gebieden zijn de vlakgrenzen aangepast.

De gebruikte typologie komt overeen met de typologie van de Vegetatiekartering van de Yerseke en Kapelse Moer in 2015 (Van der Goes en Groot). In 2021 zijn t.o.v. 2015 zes nieuwe vegetatietypen aangetroffen die mogelijk kwalificeren voor een habitatype: 12B3-2 Vegetatie met Aardbeiklaver en Fioringras, vorm met Fraai duizendguldenkruid (alleen in mozaïek), 22A1-1 Vegetatie van Spijesmelde en Klein schorrenkruid (alleen in mozaïek), 25A-1 Vegetatie van Klein schorrenkruid, 26-7 Vegetatie van Schorrenzoutgras en Gewoon kweldergras, 26-9 Pioniervegetatie van Zilte schijnspurrie en/of Goudknopje, vorm met Hertshoornweegbree en als laatste 26B4-1 Vegetatie van Zeegerst.

Er heeft in 2021 ook een florakartering plaatsgevonden. De florakartering in het door Het Zeeuwse Landschap (HZL) beheerde gebied is door hen zelf uitgevoerd. De overige delen van de Yerseke Moer en de gehele Kapelse Moer zijn geïnventariseerd door Van der Goes en Groot. Deze kartering is uitgevoerd volgens de SNL-flora methodiek.

De omzetting heeft plaatsgevonden volgens het "Methodiekdocument kartering habitatypen Natura 2000 (2015)". De complete vertaaltabel is te vinden in Bijlage 1.

Stap 1:

- Analyse typologie van de vegetatiekartering
- Opstellen omzetting lokale vegetatietypen naar VvN-typen of eventueel SBB-typen
- Vertalen van VvN- of SBB-typen naar Habitattypen (met aanvullende criteria en kwaliteit)

Stap 2:

Inlezen vlakken shape-file in Habitatkaart-format.

Stap 3:

Stappen met initiële habitatkaart

- Aanpassen begrenzing aan Natura 2000
- Toepassen aanvullende criteria (binnendijks en in kustgebied)
- Mozaïek-voorwaarden checken
 - Wanneer kaal slik of water aanwezig is op een vegetatievlak met een kleiner percentage dan een zelfstandig kwalificerende vegetatie voor het habitatype H1310A of H1330B, wordt er van uit gegaan dat het type altijd in mozaïek ligt met dit habitatype en dus kwalificeert voor dit habitatype als matig. Ook wanneer een groter deel van dit vlak wordt bedekt door niet kwalificerende vegetaties, want dit betreft dan vaak hoger gelegen, drogere graslandtypen die op basis van veldervaring dan niet in mozaïek met het kale slik of water liggen.
- Functionele samenhang te kleine oppervlakten checken
- In het veld "EXTRAOPM" zijn de opmerkingen van Van der Goes en Groot t.a.v. de omzetting van de vegetatiekaart naar de habitatkaart aangegeven
- Topologie checken

Problemen die tijdens deze stappen zijn waargenomen:

N.v.t.

2.3 Projectteam

Projectleider voor deze habitatvertaling was Dirk van der Goes. Hij onderhield contact met de opdrachtgever Wannes Castelijns (HZL) en Marion Pross (Provincie Zeeland). Hij heeft de habitatvertaling uitgevoerd en deze rapportage opgesteld in samenwerking met Freek van der Goes.

3 Resultaten kartering

3.1 Inleiding

De verspreidingskaarten van de aangetroffen habitattypen zijn te vinden in Bijlage 2. Om de situatie ten tijde van de T1-kaart (2015) te vergelijken met de T2-kaart (2021) moet gerealiseerd worden dat er kleine verschillen zijn tussen de twee kaarten. Het niveau waarop vlakken en vegetaties zijn beoordeeld wijkt hierdoor iets af. De T2-kaart van het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer bevat bijvoorbeeld 2715 vlakken (gemiddeld 0,160 ha groot), terwijl de T1-kaart 2201 vlakken telt (gemiddeld 0,197 ha groot). De nieuwe habitatkaart (T2) is hierdoor een factor 1,2 nauwkeuriger dan de vorige habitatkaart (T1).

Een hoger detailniveau kan leiden tot een lagere oppervlakte aan habitattypen:

- Bij een hoger detailniveau worden meer vlakken onderscheiden waarin ongewenste exoten of soorten domineren of waar geen vegetatie aanwezig is, wat leidt tot kleine vlakjes met niet kwalificerende vegetaties.
- Bij een hoger detailniveau is de kans kleiner dat aan de mozaïekvoorwaarde wordt voldaan. Vegetaties liggen minder vaak in een mozaïek met een kwalificerend type, omdat matige vegetaties vaker ruimtelijk zijn afgescheiden van kwalificerende typen en hiermee niet langer in mozaïek binnen één polygoon voorkomen. Ook hebben polygoon bij een hoger detailniveau vaak meer aangrenzende polygoon, waardoor de kans van 95% omsluiting door kwalificerende vlakken van hetzelfde habitatype onwaarschijnlijker wordt.

Maar omdat de werkwijze bij de vegetatiekartering in 2021 zeer vergelijkbaar is geweest met de werkwijze in 2015, zullen de effecten op de resultaten zeer beperkt zijn.

3.2 Habitattypen binnen N2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer

In het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer komen twee kwalificerende habitattypen voor, namelijk H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) en H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*). In Tabel 1 staan de totale oppervlakten en de relatieve percentages van de habitattypen voor het gehele Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer. Ongeveer 64 hectare (14,8%) van het gebied kwalificeert goed voor een habitatype. Hiernaast kwalificeert nog bijna 4 hectare (0,9%) matig voor een habitatype, wat bijna altijd inhoudt dat dit kaal slik is.

Tabel 1.
Oppervlakte
habitattypen binnen
Natura 2000-gebied
Yerseke en Kapelse
Moer

	Niet kwalificerend		Matig		Goed		Eindtotaal
	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	
Natura 2000-gebied							
Yerseke en Kapelse Moer	364,612	84,2%	3,983	0,9%	64,244	14,8%	432,844
H0000	364,612	84,2%					364,612
H1310A			1,390	0,3%	13,515	3,1%	14,889
H1330B			2,594	0,6%	50,734	11,7%	53,343

3.2.1 H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*)

Binnen het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer komt Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm (25A2-1) voor. Deze vegetatie kwalificeert goed voor het habitatype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*). In totaal kwalificeert ongeveer 14,9 ha voor dit habitatype en dit komt vooral voor op de lagere en slikkige delen. In de Kapelse Moer is dit vooral in het oostelijke deel en in de Yerseke Moer met name het centraal-oosten en noorden.

3.2.2 H1330B - Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*)

In de Yerseke en Kapelse Moer zijn verschillende vegetaties aangetroffen, die kwalificeren voor het Habitatype H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*), ongeveer 53,3 ha in totaal. Dit betreffen zowel Zilte pioniervegetaties als waardevollere Vegetaties met Zilte rus en Kweldergrasvegetaties. De vegetatie van Zilte rus, vorm met zilte soorten (26C1-1), de vegetatie van Zilte rus, vorm met Fioringras, Zilverschoon en/of Witte klaver (26C1-2) en de Pioniervegetatie van Zilte schijnspurrie en/of Goudknopje, typische vorm (26-3) zijn de meest voorkomende vegetaties die voor dit type kwalificeren. Dit habitatype komt door het hele gebied voor, maar concentreert zich met name in het noordelijke deel van de Yerseke Moer. De gekarteerde kweldergrasvegetaties, die ook kwalificeren voor dit habitatype, komen grotendeels in dit gebied voor.

3.3 Habitattypen binnen N2000-gebied Oosterschelde

Een gedeelte van het onderzochte gebied in de Koude en Kaarspolder bevindt zich in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Tabel 2 geeft de totale oppervlakten en de relatieve percentages van de habitattypen voor het onderzochte deel van Natura 2000-gebied Oosterschelde. In dit gebied kwalificeert circa 3,1 ha (23,9%) goed voor een habitatype.

Tabel 2.
Oppervlakte
habitattypen binnen
Natura 2000-gebied
Oosterschelde

	Niet kwalificerend		Matig		Goed		Eindtotaal
	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)
Natura 2000-gebied							
Oosterschelde (Koude en Kaarspolder)	9,502	73,6%	0,322	2,5%	3,080	23,9%	12,904
H0000	9,502	73,6%					9,502
H1310A			0,291	2,3%	0,921	7,1%	1,212
H1330B			0,031	0,2%	2,159	16,7%	2,191

3.3.1 H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*)

Binnen het onderzochte deel van Natura 2000-gebied Oosterschelde kwalificeren er twee vegetatietypes voor habitatype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*). Er kwalificeert ongeveer 1,2 ha voor dit habitatype. Voor het overgrote deel betreft dit de Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm (25A2-1), maar ook de Vegetatie van Klein schorrenkruid (25A-1) komt hier voor. Type 25A2-1 komt verspreid door het gebied voor, terwijl 25A-1 zich alleen in het noordelijk deel van dit gebied bevindt.

3.3.2 H1330B - Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*)

Habitatype H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*), laat zich in dit gebied kenmerken door de Vegetatie van Zilte rus, vorm met zilte soorten (26C1-1), Vegetatie van Zeekweek (26-6) en de Vegetatie van Zilte rus, vorm met Fioringras, Zilverschoon en/of Witte klaver (26C1-2). Ongeveer 2,2 ha van het gebied kwalificeert voor dit habitatype en dit habitatype is in alle delen van dit gebied aanwezig.

3.4 Habitattypen buiten N2000-gebieden

Voor de gebieden die buiten de N2000-gebieden liggen is er ook gekeken naar voor habitattypen kwalificerende vegetaties. In al deze gebieden zijn ook vegetatietypen aangetroffen die kwalificeren voor Habitatype H1310A en H1330B. Tabel 3 geeft de totale oppervlakten en de relatieve percentages van de habitattypen voor het onderzochte deel. Hieronder zullen even kort de bevindingen per deelgebied besproken worden.

3.4.1 De Driehoek

In deelgebied De Driehoek kwalificeert ongeveer 10,5 ha (37,1%) goed voor een habitatype. Ongeveer 8,1 ha kwalificeert voor H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*). Dit habitatype wordt bijna geheel gevormd door de Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm (25A2-1), op een enkel vlak van Vegetatie van Klein schorrenkruid (25A-1) na. De weinig waardevolle Pioniervegetatie van Zilte schijnspurrie en/of Goudknopje, typische vorm is het meest voorkomende vegetatietype dat kwalificeert voor H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*). In totaal kwalificeert hier 3,7 ha voor dit habitatype.

3.4.2 Koude en Kaarspolder

In deelgebied Koude en Kaarspolder kwalificeert ongeveer 0,8 ha (15,6%) goed voor een habitatype. Ongeveer 0,2 ha kwalificeert voor H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*). Dit habitatype wordt geheel gevormd door de Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm (25A2-1). De Vegetatie van Zilte rus, vorm met Fioringras, Zilverschoon en/of Witte klaver (26C1-2) is het meest voorkomende vegetatietype dat kwalificeert voor H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) (0,7 ha in dit gebied). Naast dit type komt ook de Vegetatie van Gewoon kweldergras, vorm met Zilte schijnspurrie en Kortarige zeekraal (26A1-1) hier voor. Buiten Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer is dit type in geen enkel ander deelgebied aangetroffen.

Tabel 3.
Oppervlakte
habitattypen buiten de
grenzen van Natura
2000-gebieden

Buiten Natura 2000-gebied	Niet kwalificerend		Matig		Goed		Eindtotaal Opp. (ha)
	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	Opp. (ha)	Perc. (%)	
De Driehoek	16,346	58,0%	1,388	4,9%	10,463	37,1%	28,197
H0000	16,346	58,0%					16,346
H1310A			1,135	4,0%	7,011	24,9%	8,146
H1330B			0,253	0,9%	3,452	12,2%	3,705
Koude en Kaarspolder (Buiten N2000)	4,389	82,9%	0,078	1,5%	0,824	15,6%	5,291
H0000	4,389	82,9%					4,389
H1310A			0,000	0,0%	0,220	4,2%	0,220
H1330B			0,078	1,5%	0,604	11,4%	0,682
Vlaakse Moer	11,711	63,6%	0,204	1,1%	6,491	35,3%	18,406
H0000	11,711	63,6%					11,711
H1310A			0,125	0,7%	3,577	19,4%	3,701
H1330B			0,079	0,4%	2,914	15,8%	2,994
Yerseke Moer (Buiten N2000)	21,702	93,1%	0,143	0,6%	1,474	6,3%	23,319
H0000	21,702	93,1%					21,702
H1310A			0,019	0,1%	0,365	1,6%	0,384
H1330B			0,124	0,5%	1,109	4,8%	1,233

3.4.3 Vlaakse Moer

In de Vlaakse Moer kwalificeert ongeveer 6,5 ha (35,3%) goed voor een habitatype. Ongeveer 3,7 ha kwalificeert voor H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*). Dit habitatype wordt geheel gevormd door de Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm (25A2-1). De Vegetatie van Zilte rus, vorm met zilte soorten (26C1-1) en de Vegetatie van Zilte rus, vorm met Fioringras, Zilverschoon en/of Witte klaver (26C1-2) zijn de meest voorkomende vegetatietypen die kwalificeren voor H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) (3,0 ha in dit gebied). Naast dit type komt hier ook de bijzondere Vegetatie van Zeegerst (26B4-1) voor. Dit vegetatietype is alleen in dit deelgebied aangetroffen.

3.4.4 Yerseke Moer buiten N2000-gebied

Er liggen een aantal percelen aan de zuid en oostgrens van de Yerseke Moer welke net buiten het Natura 2000 gebied vallen. Ook hier komen op zeer beperkte schaal vegetaties voor die kwalificeren voor een habitatype. Ongeveer 0,4 ha kwalificeert voor H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) welke geheel bestaat uit de Vegetatie van Kortarige zeekraal, typische vorm. Hiernaast kwalificeert ongeveer 1,2 ha voor H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*). Dit zijn voornamelijk weinig waardevolle zilte pioniervegetaties en ook Vegetaties met zilte rus.

4 Vergelijking habitattypenkaart T2 met T1

4.1 Kapelse Moer

Tabel 4 laat de ontwikkeling in de oppervlakten van habitattypen van 2021 (T2) in vergelijking met 2015 (T1) in de Kapelse Moer zien. Deze tabel laat een aanzienlijke afname (-41%) van habitatype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) zien. Dit lijkt een aanzienlijke verandering in de Kapelse Moer, maar hier moet een duidelijke kanttekening bij geplaatst worden. 2021 was een uitzonderlijk natte zomer en vele (laaggelegen) stukken die normaliter droog vallen zijn dit jaar niet droog gevallen. Hierdoor hebben zich op deze locaties in 2021 geen Zeekraal-vegetaties ontwikkeld. Het is wel opmerkelijk dat de afname van dit habitatype vooral zichtbaar is in het noordelijk deel van de Kapelse Moer, zie ook de vergelijkingskaart in Bijlage 3. De oppervlakte van habitatype H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) is met 5% licht toegenomen. Dit is voornamelijk het geval in het zuidelijke deel van de Kapelse Moer. In 2021 zijn er geen kwalificerende vegetaties voor het habitatype H6510A – Glanshaver- en vossenstaartheoïlanden (*glanshaver*) meer aangetroffen. Volgens de huidige criteria van het Methodiekdocument kartering Habitattypen Natura 2000 (2018) kwalificeren de in het gebied aanwezige Glanshaverhoïlanden en Rietzwenkgrasvegetaties niet voor dit habitattypen, terwijl deze vegetaties in 2015 nog wel als kwalificerende vegetaties werden aangemerkt. Wel is er een potentie om hier in de toekomst kwalificerende vegetaties te ontwikkelen, omdat de glanshaverhoïlanden en rietzwenkgrasvegetaties in het gebied net niet aan de gestelde eisen voldoen qua soortensamenstelling. Het habitatype H6510A is nog geen doelstelling van het Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer.

Tabel 4.
Ontwikkeling
oppervlakten
habitattypen van 2021
in vergelijking met 2015 in
de Kapelse Moer.

Habitatype	Goed Oppervlakte (ha)		Matig Oppervlakte (ha)		Totaal Oppervlakte (ha)		Verschil	
	2015	2021	2015	2021	2015	2021	ha	%
H1310A	5,14	3,181	0,36	0,077	5,51	3,257	-2,253	-41
H1330B	13,53	13,730	0,20	0,695	13,73	14,425	0,695	+5
H6510A	0,26	-	0,00	-	0,26	-	-0,26	-100
Habitatype	18,93	16,911	0,57	0,771	19,50	17,682	-1,818	-9
H0000					120,42	122,234	1,814	+2
Eindtotaal					139,92	139,916		

4.2 Yerseke Moer

Tabel 5 laat de ontwikkeling in de oppervlakten van habitattypen van 2021 (T2) in vergelijking met 2015 (T1) in de Yerseke Moer zien. In deze tabel is voor de vergelijkbaarheid alleen de oppervlakte van de habitattypen binnen het Natura2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer meegenomen. De tabel laat een aanzienlijke toename (+91%) van habitattype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) zien. Dit is een aanzienlijke verandering met inachtneming dat de natte zomer hier ook zijn beperkend effect moet hebben gehad. De toename is het sterkst in het noordelijke deel van de Yerseke Moer. De oppervlakte van habitattype H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) is met 2% nauwelijks toegenomen. Dit is geen significante stijging en valt dus redelijk stabiel te noemen. Binnen het gebied gezien zijn er wel enkele kleine verschillen. Het lijkt erop dat dit type toegenomen is in het noordelijke en zuidelijke deel van de Yerseke Moer en afgenomen is in het oostelijke deel (Bijlage 3). Er zijn ook hier geen kwalificerende vegetaties voor het habitattype H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*) aangetroffen, maar de oorzaak hiervan is in paragraaf 4.1 al besproken.

De aanzienlijke toename van habitattype H1310A is zeer waarschijnlijk het resultaat van de ingrepen die gedaan zijn ten behoeve van de ontwikkeling van habitattypen. Er zijn in de Yerseke Moer lage kades aangelegd t.b.v. peilopzet in het kader van de vernattingspilot en er heeft ook andere herinrichting plaatsgevonden binnen het gebied. Soms zijn enkele slootjes verdiept. Het lijkt erop dat deze herinrichting voornamelijk een positief effect heeft gehad op habitattype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) en in kleine mate ook op habitattype H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) (zie rapportage vernattingspilot, deelgebied E en F). Dit is ook te verwachten wanneer je door peilopzet vochtige pionier-omstandigheden creëert. Het is nu nog afwachten of de Zilte pioniervegetaties zich op termijn door ontwikkelen richting mooie Kweldergrasvegetaties en/of vegetaties met Zilte rus of dat de vegetaties zich richting Overstromingsgraslanden (12B) ontwikkelen, die niet zelfstandig voor een habitattype kwalificeren.

Tabel 5.
Ontwikkeling oppervlakten habitattypen van 2021 in vergelijking met 2015 in de Yerseke Moer

Habitattype	Goed Oppervlakte (ha)		Matig Oppervlakte (ha)		Totaal Oppervlakte (ha)		Verschil	
	2015	2021	2015	2021	2015	2021	ha	%
H1310A	5,85	10,334	0,25	1,313	6,09	11,647	5,557	+91
H1330B	37,94	37,004	0,34	1,899	38,28	38,902	0,622	+2
H6510A	1,52	-	0,00	-	1,52	-	-1,52	-100
Habitattype	45,31	47,338	0,59	3,212	45,90	50,550	4,65	+10
H0000					247,03	242,378	-4,652	-2
Eindtotaal					292,93	292,927		

5 Conclusies

Habitattypen binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied

De T2-Habitatkaart van de Yerseke en Kapelse Moer qua detail redelijk vergelijkbaar met de T1-Habitatkaart. De ruimtelijk verspreiding van habitattypen is niet sterk veranderd.

Wel is in de Yerseke Moer onder invloed van de ingrepen het habitatype H1310A – Zilte pionierbegroeiingen (*zeekraal*) sterk toegenomen. In de Kapelse Moer laat dit habitatype juist een afname zien, maar dit is zeer waarschijnlijk een (tijdelijk) effect van de natte zomer/voorjaar van 2021. Doordat een kleinere oppervlakte is drooggevallen heeft Kortarige zeekraal zich maar in een klein droogvallend deel kunnen vestigen en is het areaal van deze vegetatie kleiner geworden. en H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) komen nog steeds op ongeveer dezelfde locaties voor.

Het areaal H1330B – Schorren en zilte graslanden (*binnendijks*) lijkt redelijk stabiel te zijn gebleven. In het noorden en zuiden van de Yerseke Moer is wel een kleine toename te zien en in het centraal-oostelijke deel van de Yerseke Moer juist een kleine afname. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een toename van de Pioniervegetatie van Zilte schijnspurrie en/of Goudknopje, typische vorm. Dit is eigenlijk een van de botanisch minst waardevolle zilte vegetaties, omdat deze vegetatie meestal weinig bijzondere zilte soorten herbergt en over tijd gemakkelijk weer kan verdwijnen en vervangen kan worden door bijvoorbeeld minder zilte overstromingsgraslandvegetaties. Soorten als Beursjesganzenvoet, Bleek kweldergras en Moeraszoutgras kunnen wel in de vegetatie voorkomen, maar in natte jaren staan deze soorten sterk onder druk door de dominantie van Goudknopje.

Habitattypen buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied

In grote delen van De Driehoek en de Vlaakse Moer zijn maatregelen uitgevoerd ten behoeve van natuurontwikkeling. In deze gebieden is habitatype H1310A volop aanwezig, welke bijna geheel bestaat uit de Vegetatie van Kortarige zeekraal. H1330B is in deze gebieden ook aanwezig, maar veelal in lagere percentages. In De Driehoek bestaat dit habitatype voornamelijk uit weinig waardevolle pioniervegetaties van Zilte schijnspurrie en/of Goudknopje. Het is hier nog afwachten hoe deze vegetaties zich in de toekomst ontwikkelen.

6 Literatuur

- JANSSEN J., P. VAN DER MOLEN, M. SCHERPHUIS, A. APTROOT, D. BAL, J. BERGWERFF, W. BIJKERK, H. BOLL, M. BRONGERS, P. BREMER, M. COURBOIS, T. DAMM, H. EVERTS, S. DE GOEIJ, H. VAN DER HAGEN, A. VAN HEERDEN, J. HOLTAND, M. HORSTHUIS, H. INBERG, G. JACOBUSSE, M. JONGMAN, H. KIVIT, J. VAN DER LINDEN, B. OOSTERBAAN, K. ROOD, M. SIMMELINK, J. SLURINK, M. VAN TIL, M. VAN TWEEL, N. DE VRIES & M. VAN ZUIJEN, 2017. *Een landelijk protocol voor vegetatiekarteringen*. Vakblad natuur bos landschap 139: 28-30.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & V. WESTHOFF, 1995A. *De Vegetatie van Nederland. Deel 1: Grondslagen, methoden en toepassingen*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1995B. *De Vegetatie van Nederland. Deel 2: Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & E.J. WEEDA, 1996. *De Vegetatie van Nederland. Deel 3: Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1998. *De Vegetatie van Nederland. Deel 4: Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE J.H.J, R. HAVEMAN, P.W.F.M. HOMMEL, J.A.M. JANSSEN, I. DE RONDE, P.C. SCHIPPER, E.J. WEEDA, K.W. VAN DORT & D. BAL, 2017. *Revisie Vegetatie van Nederland*. Stratiotes 50/51. Plantensociologische Kring Nederland. Uitgeverij Westerlaan-Publisher, Lichtenvoorde.
- SCHAMINÉE, J., J. JANSSEN, E. WEEDA, P. HOMMEL, R. HAVEMAN, P. SCHIPPER & D. BAL, 2015. *Veldgids Rompgemeenschappen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- SCHIPPER, P.C., 2002. *Catalogi Vegetatietypen en Terreincondities*. In: Staatsbosbeheer, 2005. Catalogi Bedrijfssturing, versie 5. Staatsbosbeheer, Driebergen.
- VAN DER WERF, S., 1991. *Bosgemeenschappen. Natuurbeheer in Nederland 5*. PUDOC, Wageningen.
- VAN TONGEREN, O.F.R., 1995. *Programma Associa, Gebruikershandleiding en voorwaarden*. Data-Analyse Ecologie, Arnhem/Diever, NL.
- WEEDA, E.J., 1985, 1987, 1988, 1991, 1994. *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 1, 2, 3, 4 en 5*. IVN, VARA en VEWIN, Amsterdam.
- WESTHOFF V. & A.J DEN HELD, 1969. *Plantengemeenschappen in Nederland*. Thieme, Zutphen.
- WWW.SYNBIOSYS.ALTERRA.NL/SBBCATALOGUS

7 Bijlagen

- Bijlage 1** **Tabel Vertaling Vegetatiekartering naar
Habitattypen**
- Bijlage 2** **Verspreidingskaarten Habitattypen**
- Bijlage 3** **Vergelijkingskaart Habitattypen**

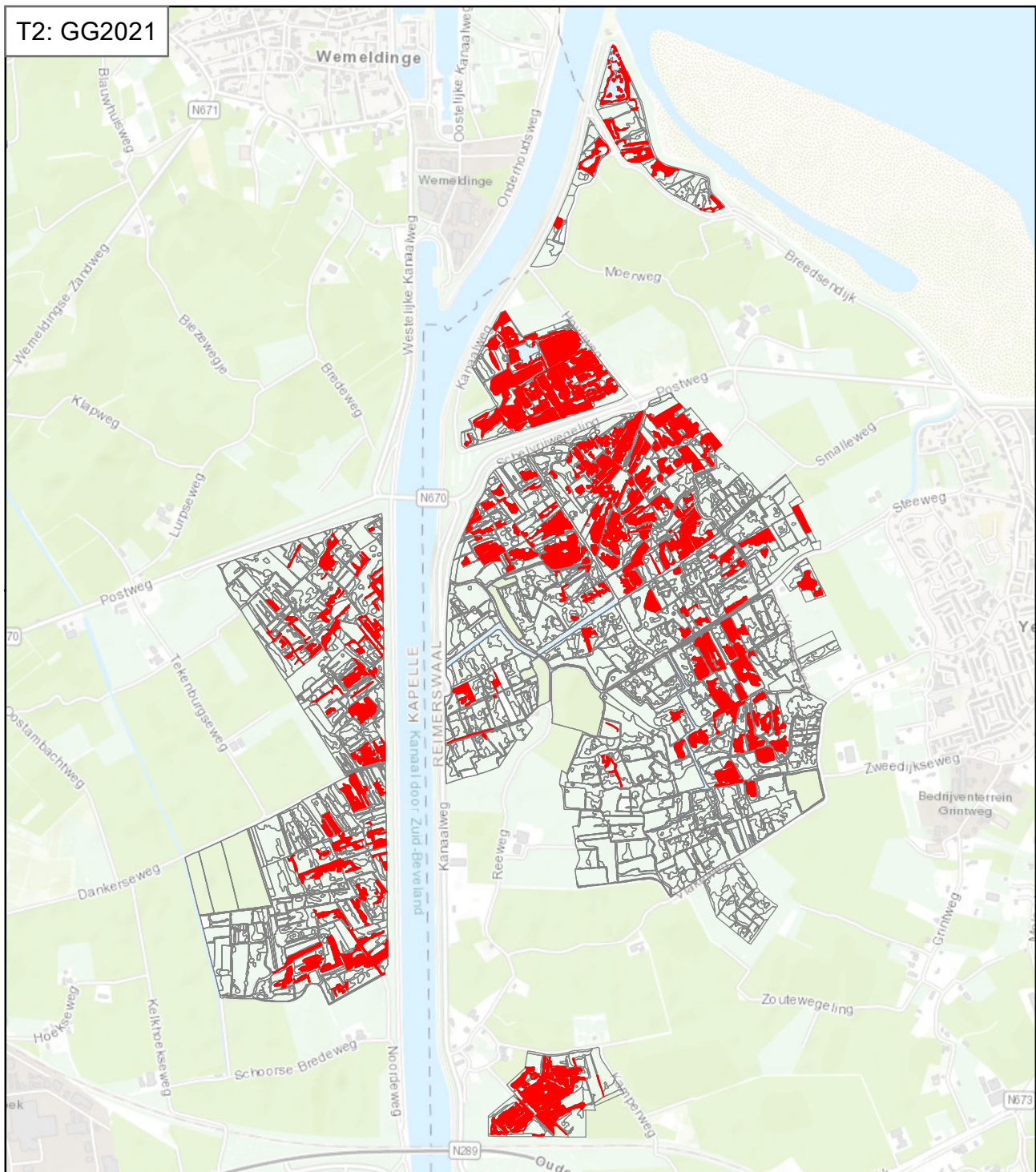
Bijlage 1 Tabel Vertaling Vegetatiekartering naar Habitattypen

Bijlage 2 Verspreidingskaarten Habitattypen

T2: GG2021

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)

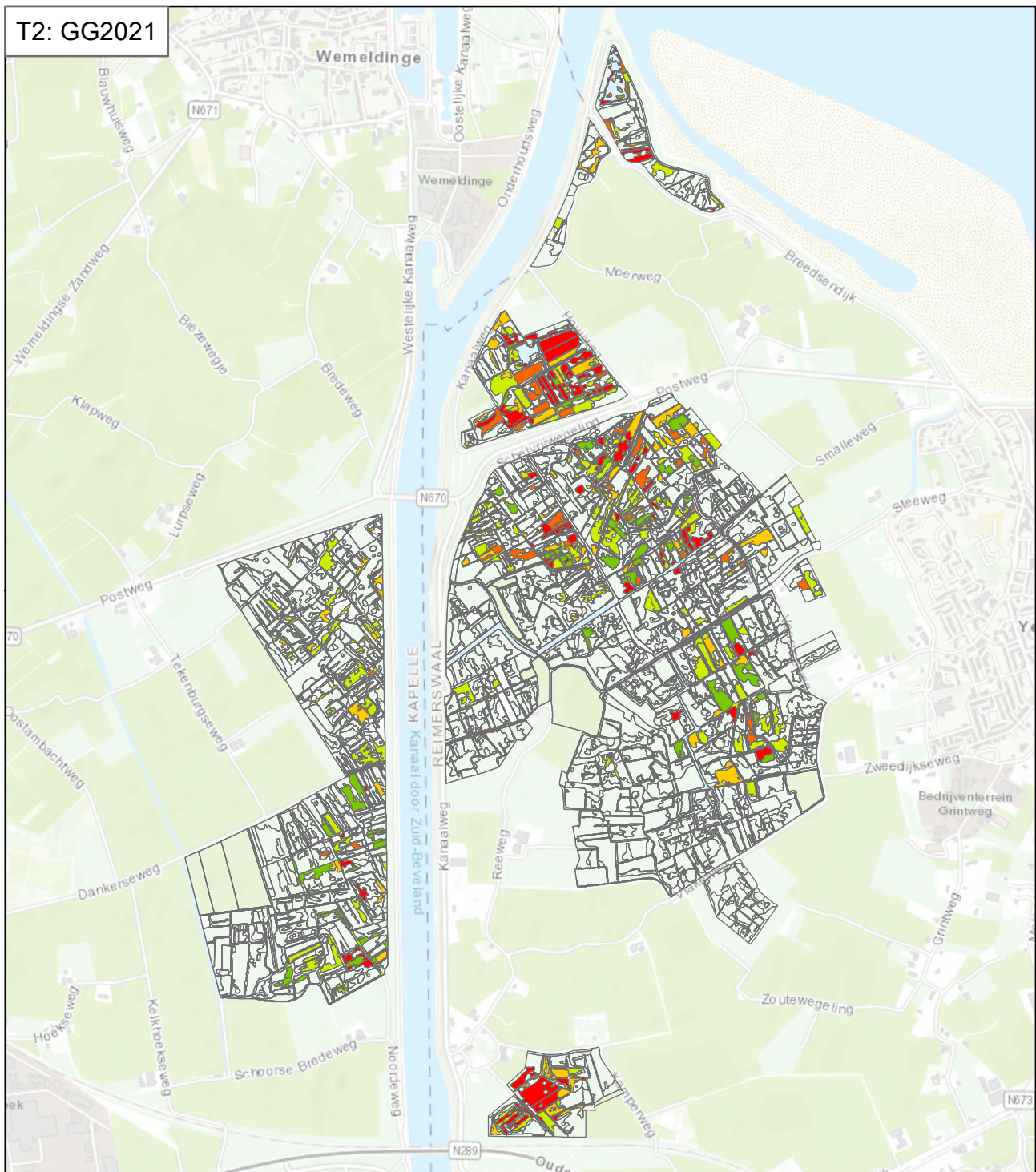
- Habitatype
- Karteergebied

0 0,75 km

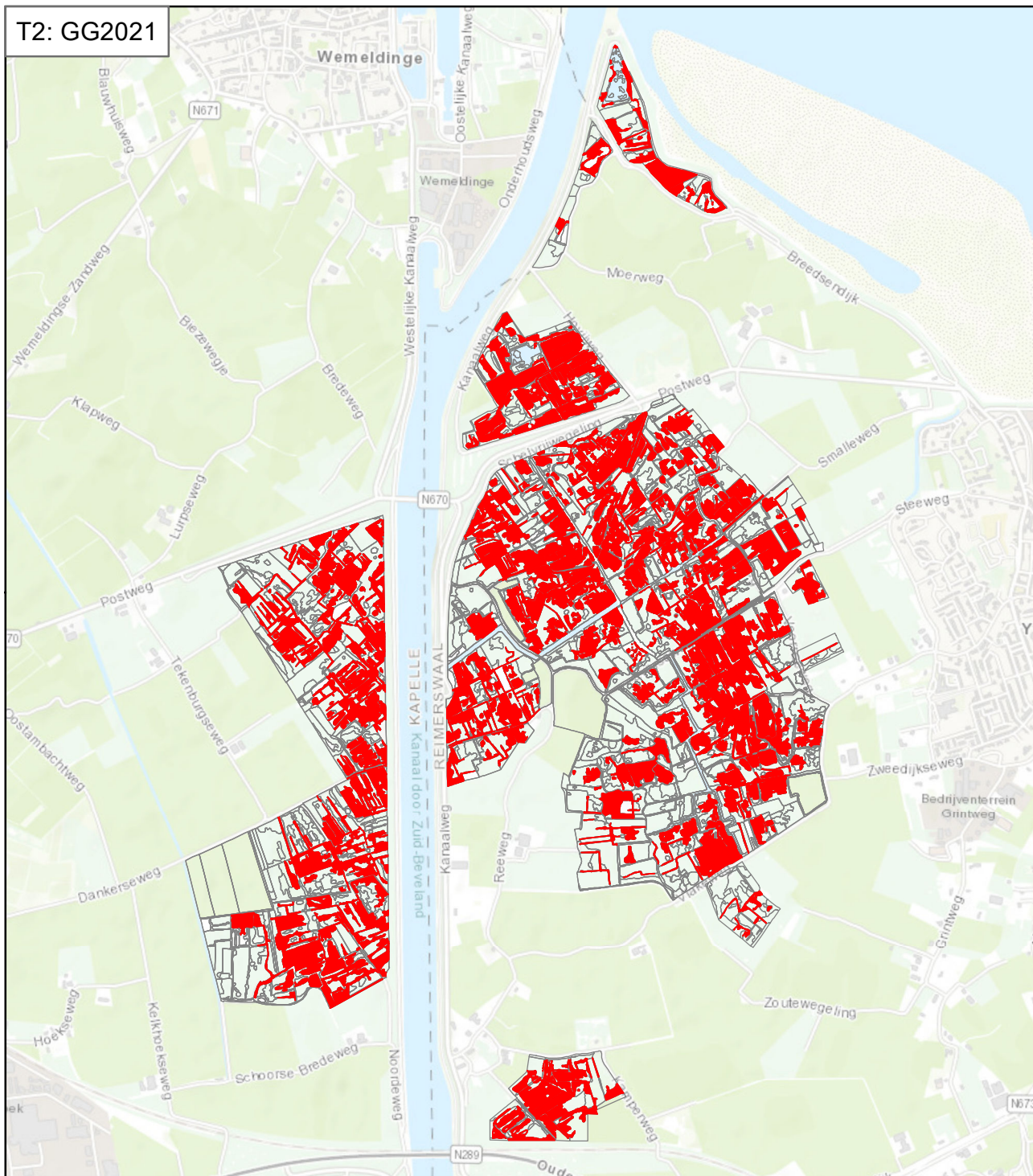
T2: GG2021

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)

T2: GG2021

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1330B - Schorren en zilte graslanden (binnendijks)

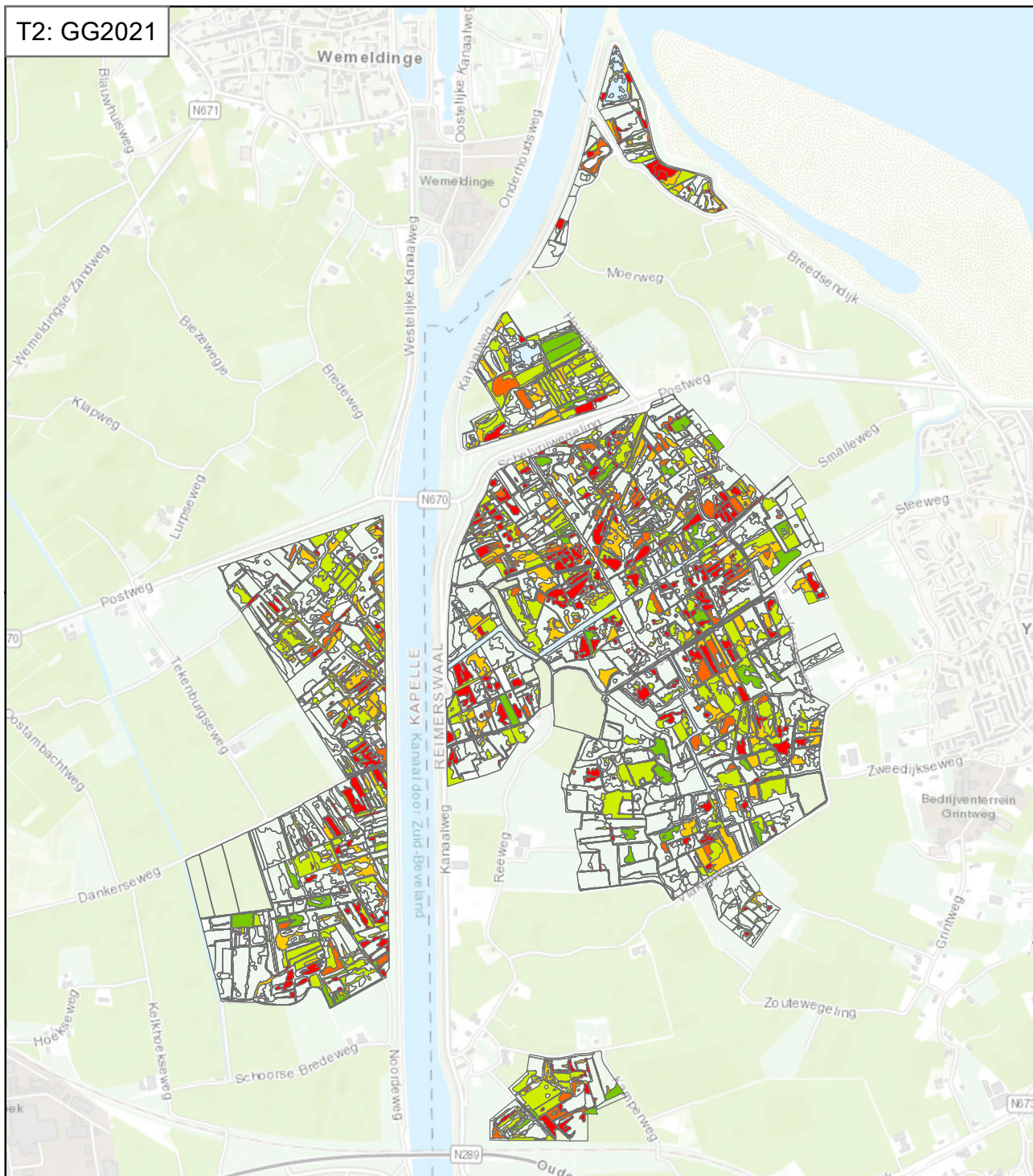
- Habitatype
- Kartergebied

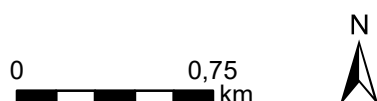
0 0,75 km

T2: GG2021

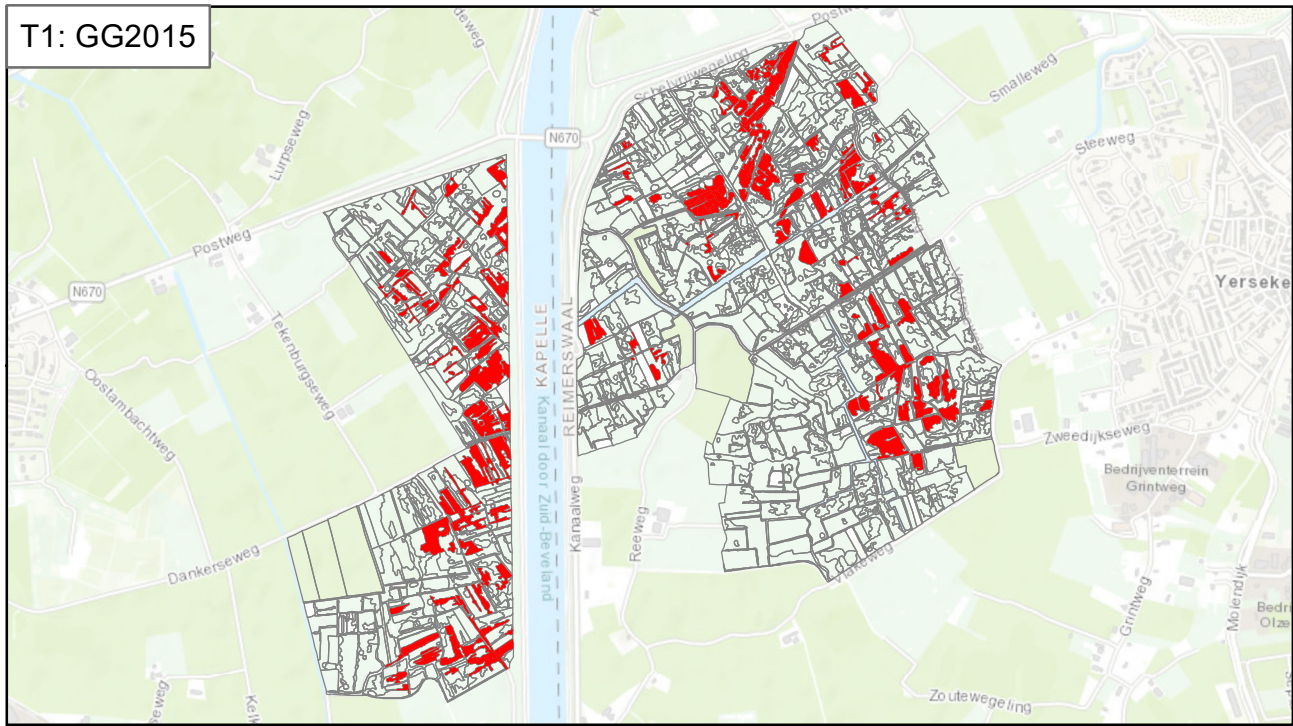
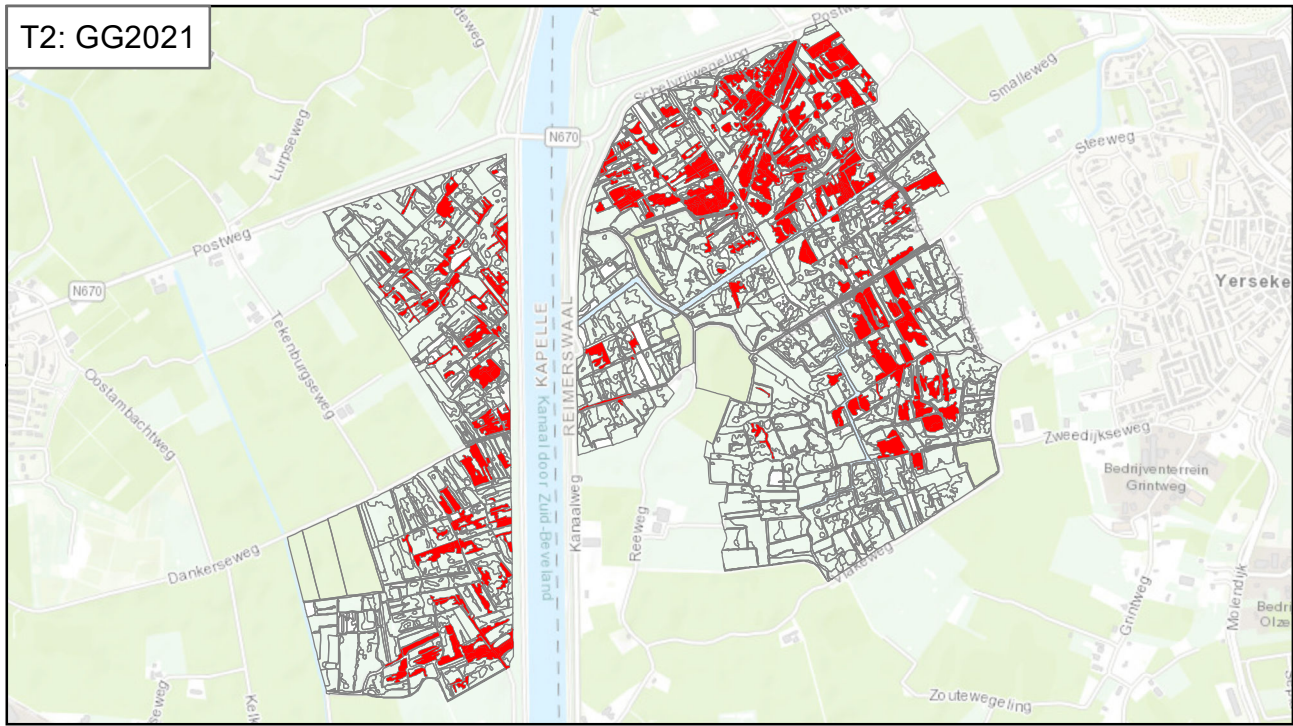

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1330B - Schorren en zilte graslanden (binnendijks)

Bijlage 3 Vergelijkingskaart Habitattypen

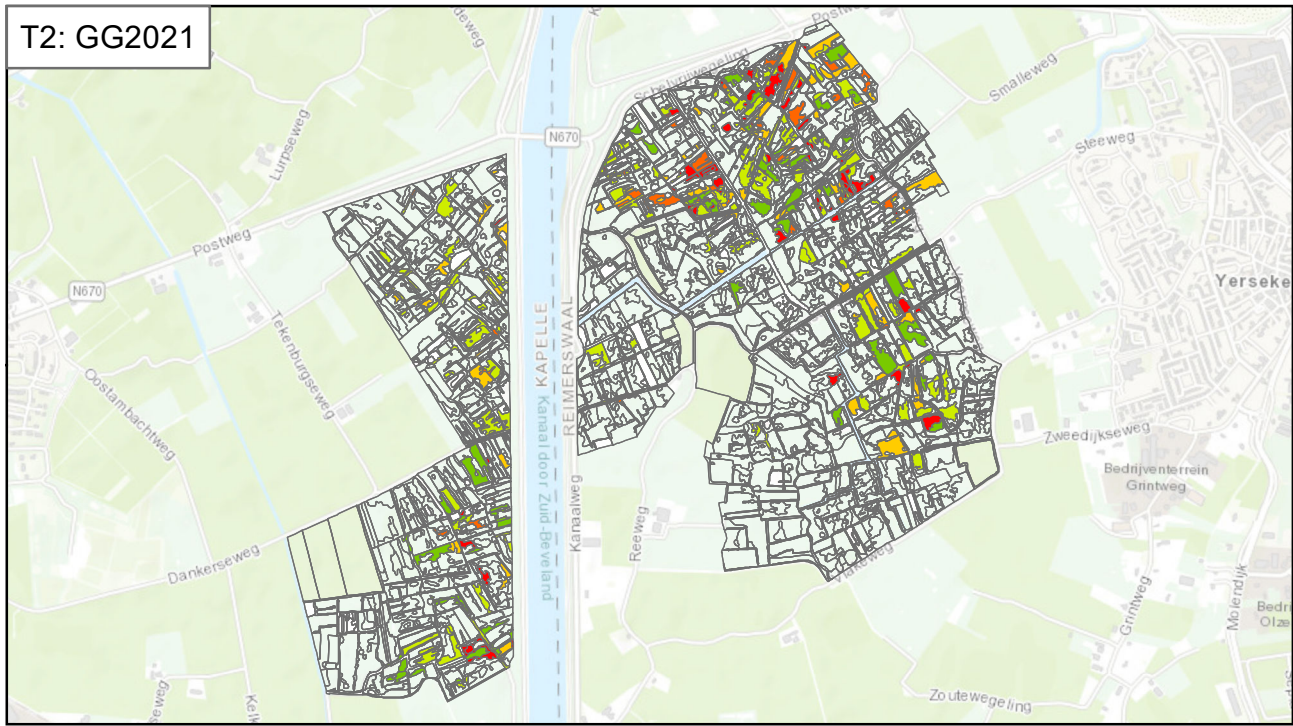

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)

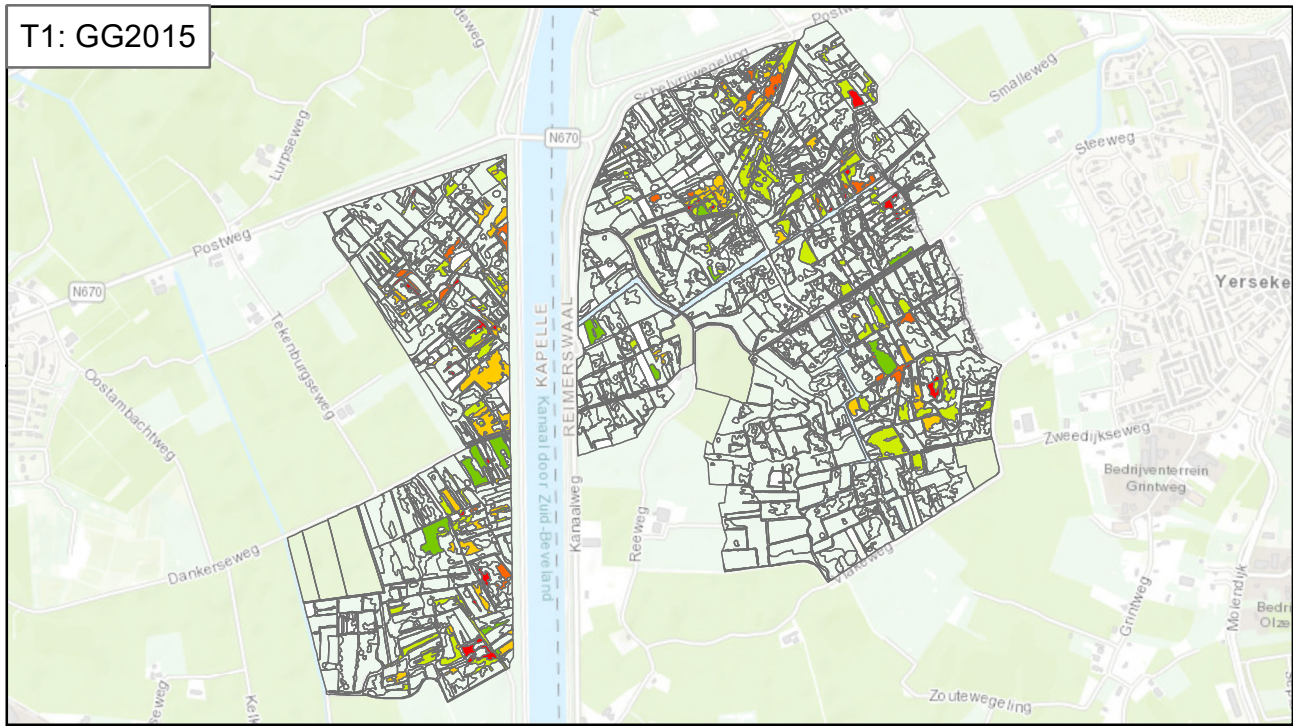
- Habitatype
- Kartergebied

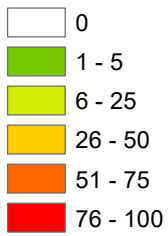
T2: GG2021

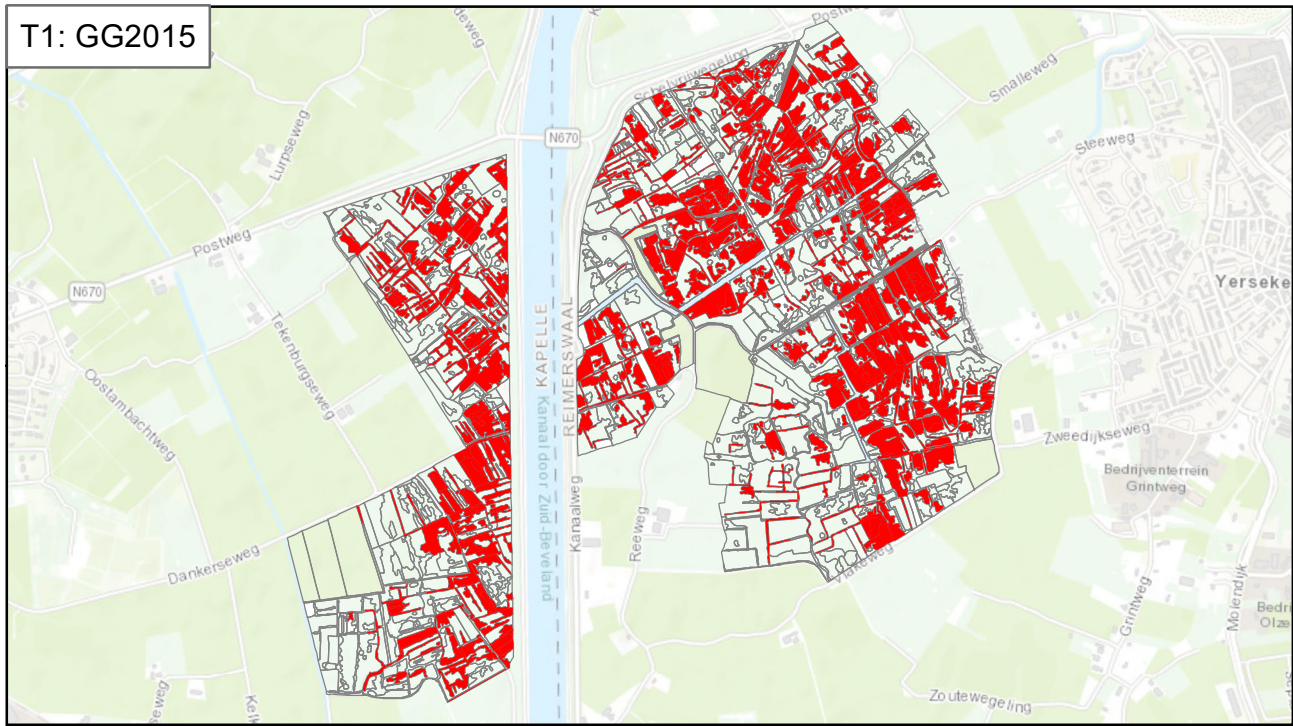
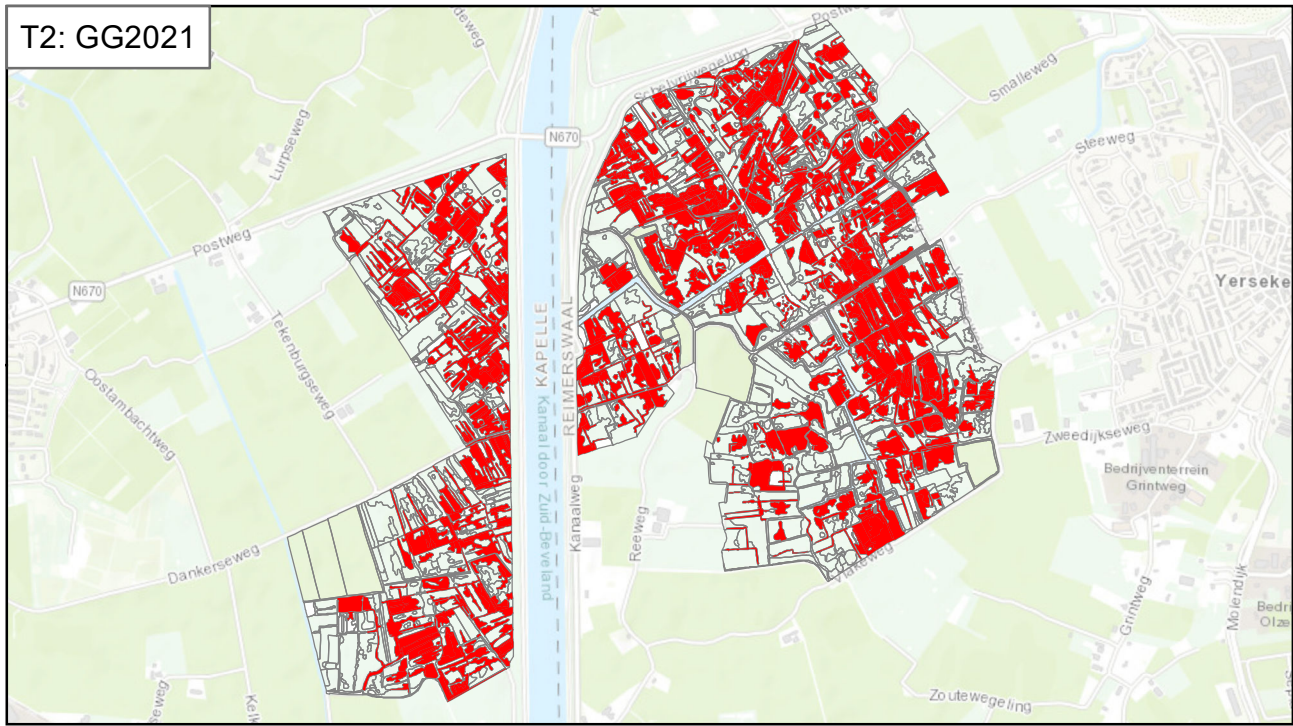

T1: GG2015

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1310A - Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)

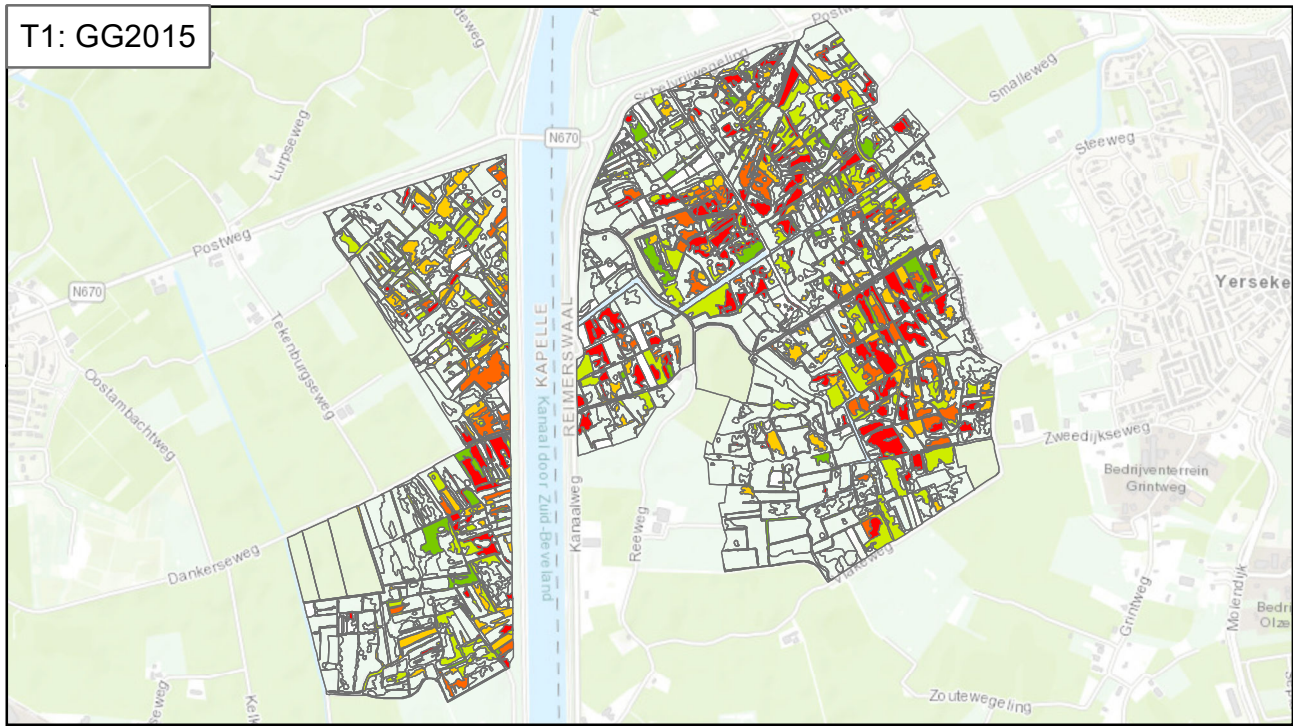

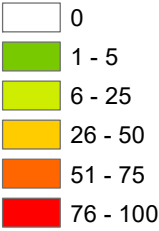
Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1330B - Schorren en zilte graslanden (binnendijks)

- Habitatype
- Kartergebied

Habitattypen Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer:
H1330B - Schorren en zilte graslanden (binnendijks)

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl